

Gender in de blender

1

No conflicts of interest

Geen financiële, commerciële of
institutionele belangen te melden
in relatie tot deze presentatie.

Onafhankelijk • transparant • academisch

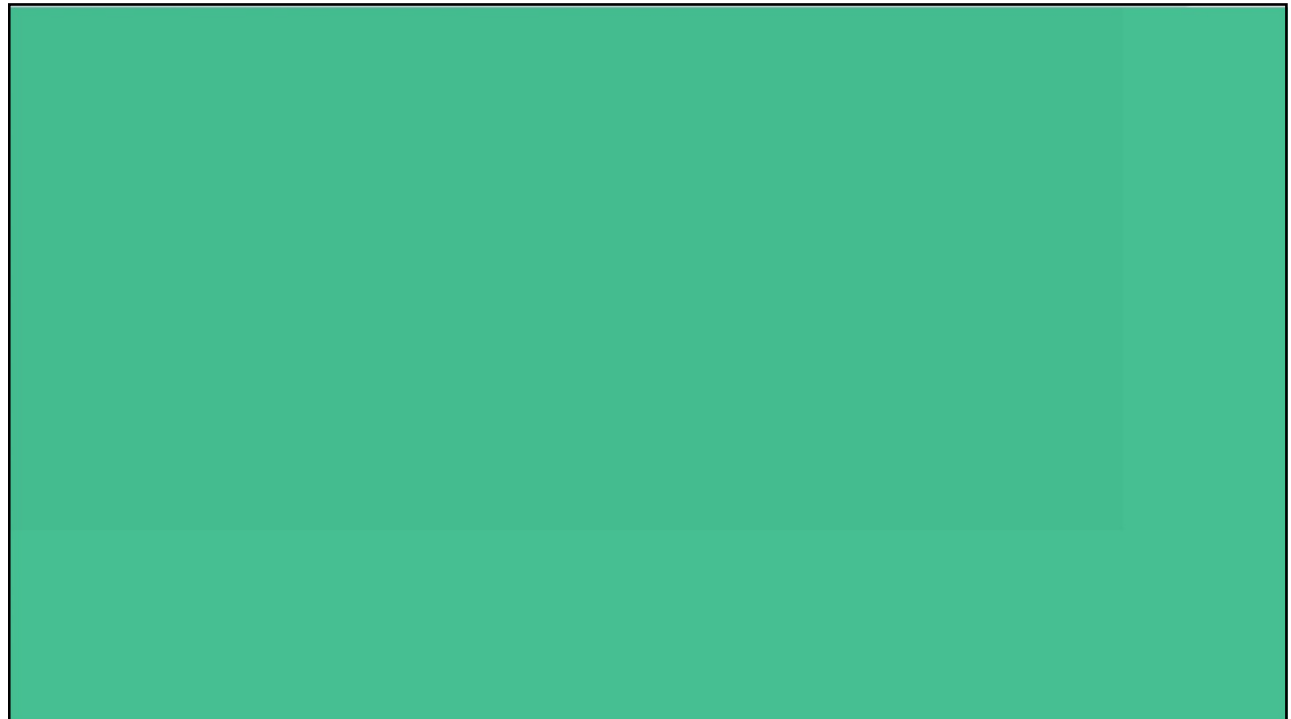
2

Overzicht

- Meer diversiteit of meer zichtbaar
- Van alle tijden en plaatsen
- Biologie, seksuele identiteit is meerlagig niet binair
- Van genotype naar fenotype
- Waarom dit er toe doet?

De kern: diversiteit is geen afwijking van de natuur, maar een voorbeeld van variatie in de natuur

3

4

QUEER, benoemt én bevraagt alles wat buiten de cis-heteronorm valt

- **Cisgender**

Je genderidentiteit komt overeen met het geslacht dat je bij de geboorte werd toegewezen.

- **Heteroseksueel**

Je voelt je seksueel en/of romantisch aangetrokken tot mensen van een ander geslacht/gender.

- **Queer**

Een brede koepelterm voor mensen die niet vanzelfsprekend binnen de cisgender en/of heteroseksuele norm passen.

5

Hoe frekwent is LGBTQIA+?

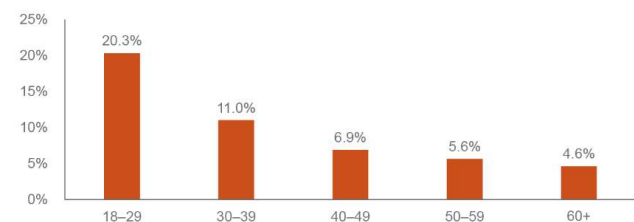
About half the state's adult LGBT population describe themselves as bisexual

California's LGBT population

Young adults are much more likely to identify as LGBT

LGBT share of adults in California, by age

California's share of adults who identify as LGBT (9.1%)
Higher in the younger adult population

PPIC

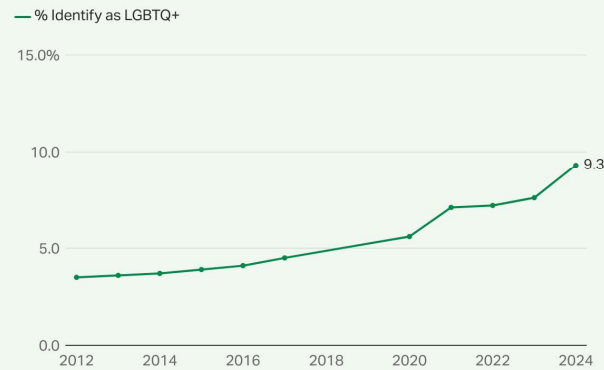
PUBLIC POLICY
INSTITUTE OF CALIFORNIA

Independent, objective, nonpartisan research

6

Americans' Self-Identification as Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender or Something Other Than Heterosexual, 2012-2024

Which of the following do you consider yourself to be? You can select as many as apply. Straight or heterosexual, Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender

Respondents who volunteer another identity (e.g., queer, same-gender-loving, pansexual) are recorded as "Other LGBTQ+" by interviewers. These responses are included in the LGBTQ+ estimate.

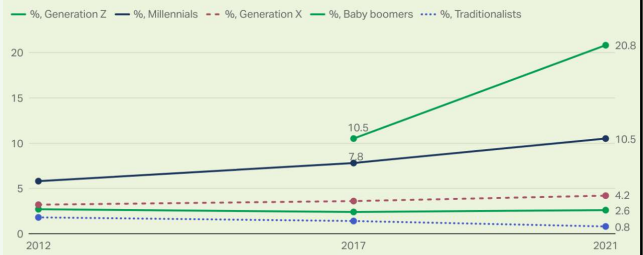
Data were not collected in 2018 and 2019.

2012-2013 wording: Do you, personally, identify as lesbian, gay, bisexual or transgender?

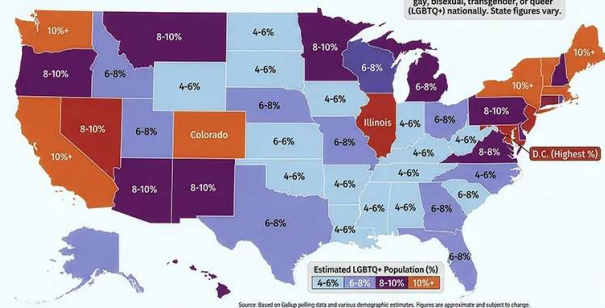
<https://www.gallup.com/home.aspx>

GALLUP

Trend in LGBT Identification by Generations of U.S. Adults, 2012, 2017 and 2021

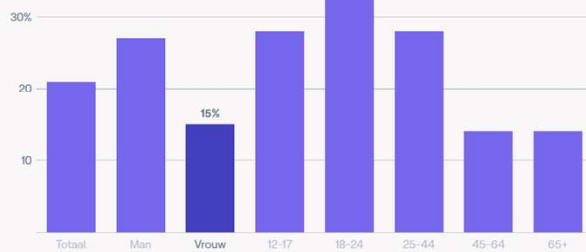
Percentage of U.S. Adults Identifying as LGBTQ+ by State (National Average: ~9%*)

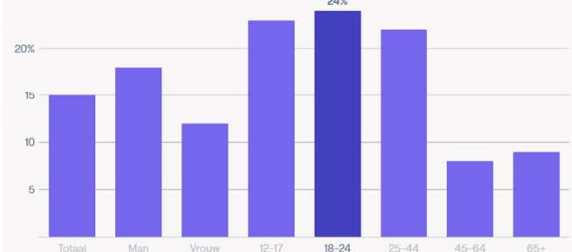
7

1 op de 3 jongeren wil geen trans persoon als vriend, vooral jonge mannen denken traditioneler

1 op de 3 jongeren wil geen trans persoon als vriend(in)

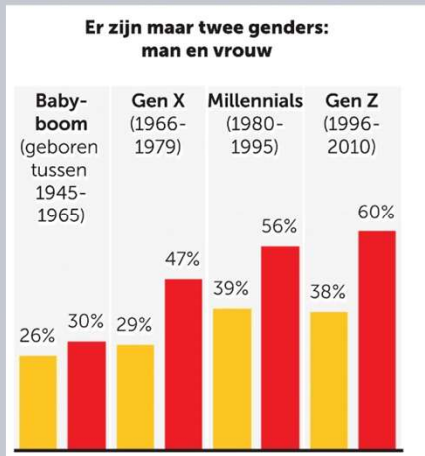

Minder weerstand tegenover homoseksualiteit, maar ook dit ligt hoger bij jongeren

8

Jonge mannen opvallend conservatief over gender

9

Epidemie of zichtbaarheid?

“Is de huidige zichtbaarheid van LGBTQIA+ jongeren een modeverschijnsel of zien we eindelijk wat er altijd al was?”

10

Zichtbaarheid is nieuw, diversiteit niet

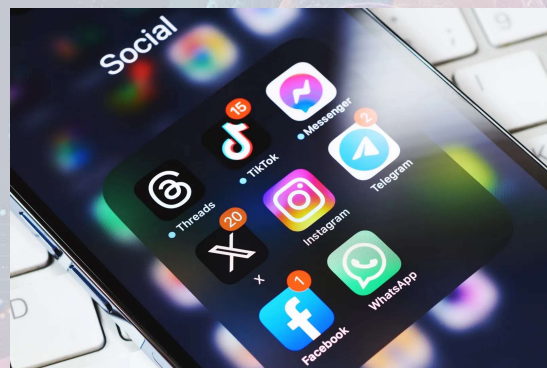
- **Taal is veranderd**
mensen hebben woorden om zichzelf te benoemen
- **Veiligheid is toegenomen**
schaamte, straf of sociale uitsluiting nemen af
- **Acceptatie creëert geen diversiteit, maar maakt ze zichtbaar**
Uit de kast komen
- **Historisch en cultureel komt diversiteit overal terug**
Diversiteit komt overal en altijd terug

De constante is diversiteit, de variabele is erkenning

11

Rol van social media

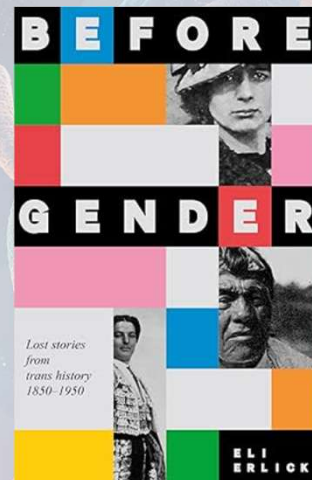
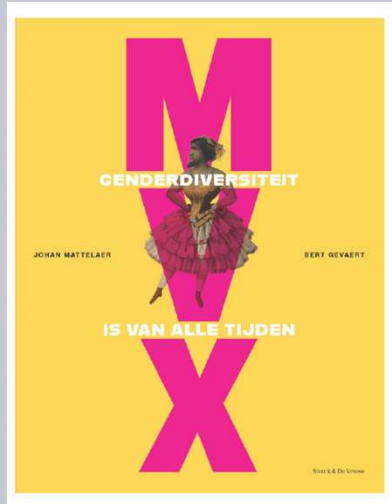
- **Social media als katalysator**
 - taal
 - herkenning
 - coming-out
 - versterkt zichtbaarheid
- **Maar ook**
 - risico op outing
 - haat en vernedering zichtbaar
 - polarisatie

Sociale media creëert geen identiteit, maar versnelt herkenning én kwetsbaarheid

12

Van alle tijden en

13

.....van alle plaatsen

Navajo Apache (Noord-Amerika)

Katoey of Lady boys (Thailand)

Fa'afafines (Samoa)

Acault (Myanmar)

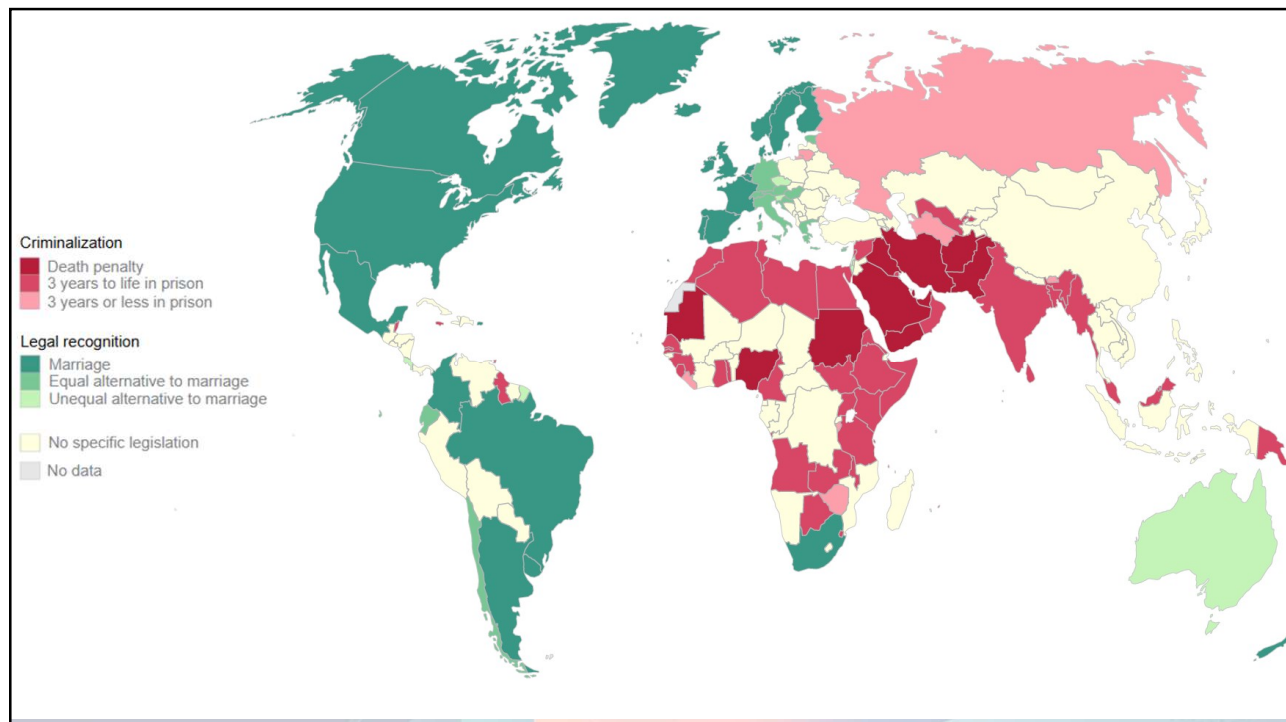
Hijras (India)

Khusrah (Pakistan)

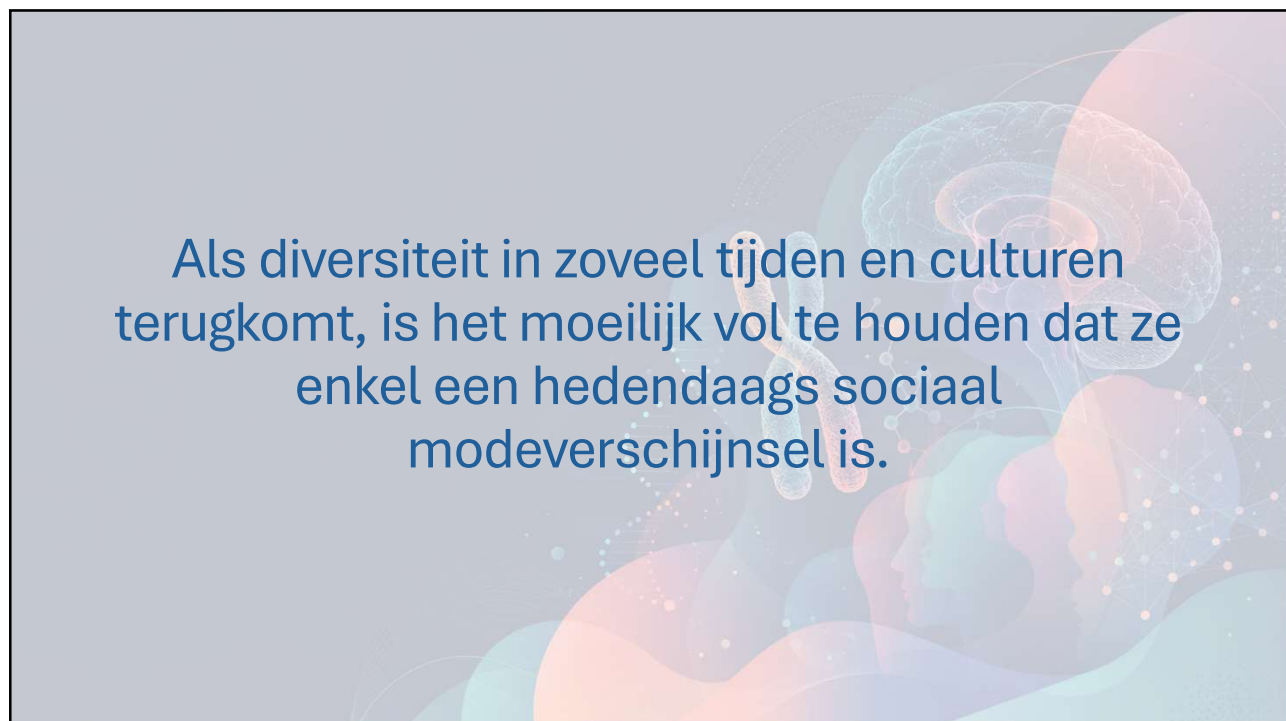
Sererr (Kenia)

14

15

16

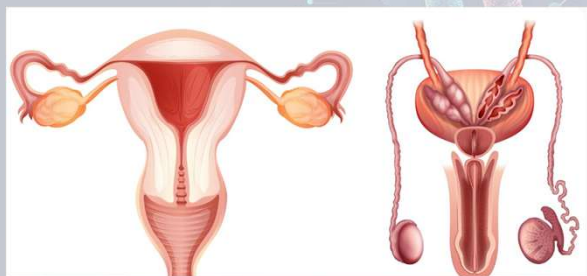
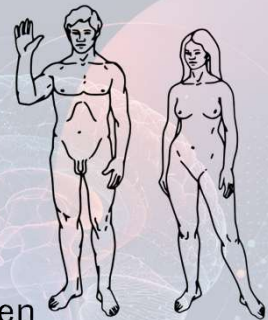
Hoe begint het?

17

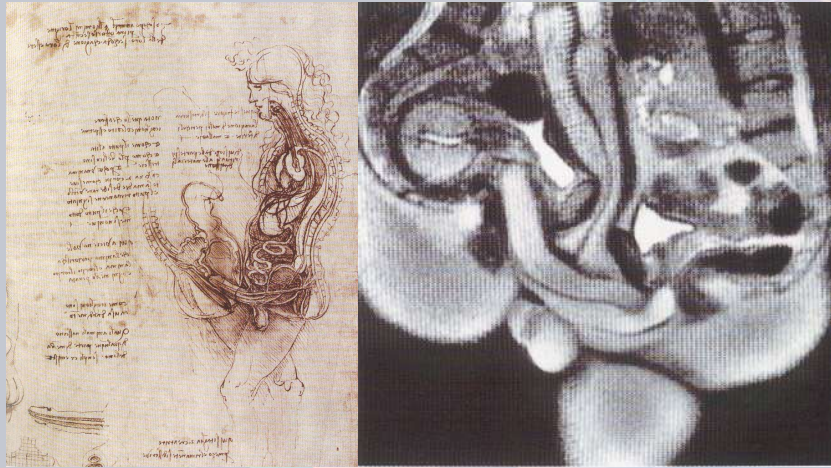
“Sex”

- Biologische sekse is resultaat van een ontwikkelingsproces met meerdere niveaus.
- Mannen en vrouwen als gespecialiseerde organismes
- Die genetische kenmerken combineren met als doel een verbetering in functie van de overleving van de soort

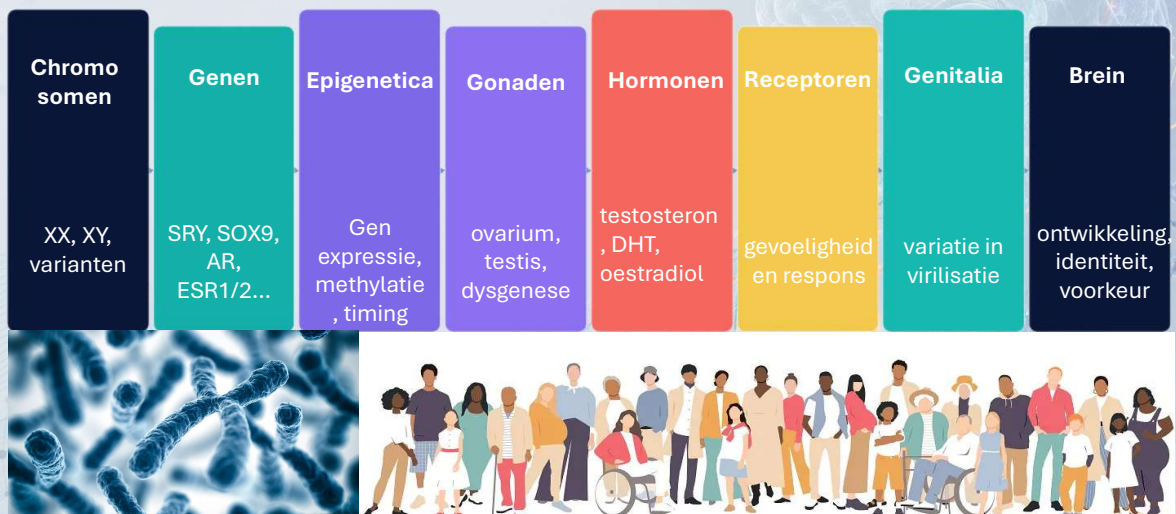
18

Functie van de genitalia

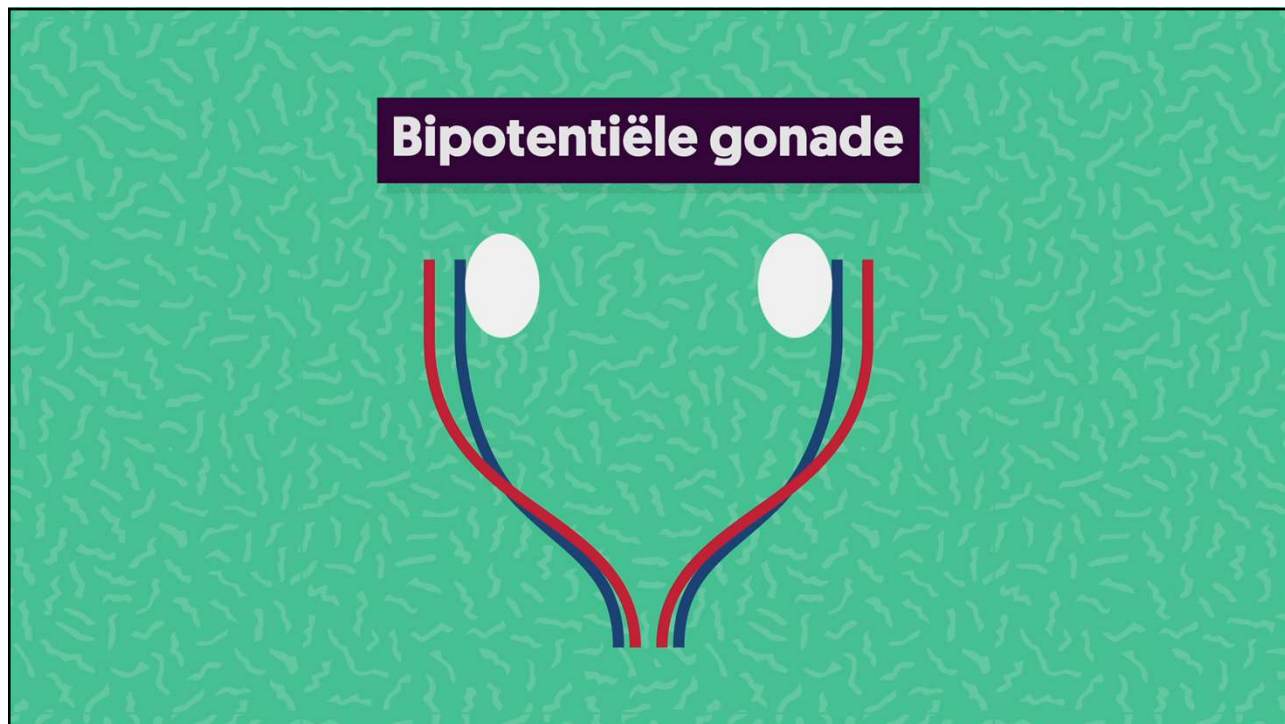

19

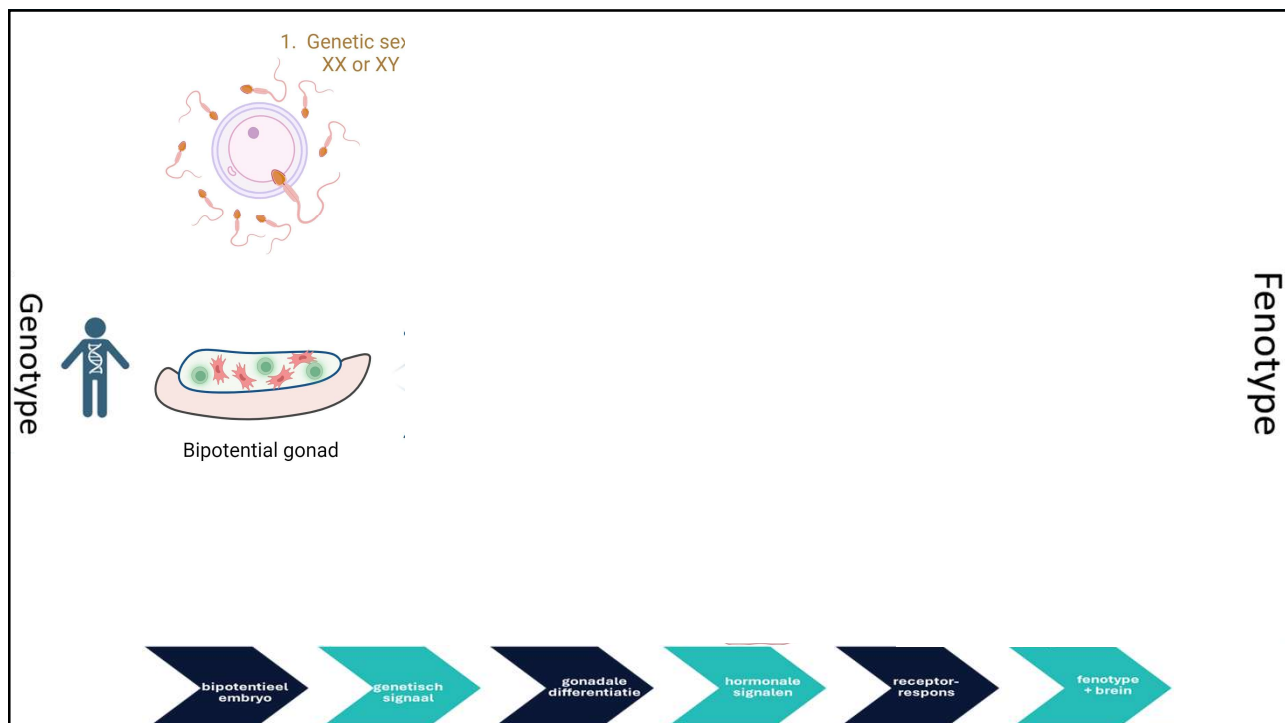
Biologie: sekse, gender en aantrekking zijn meerlagig, er is geen binaire schakelaar

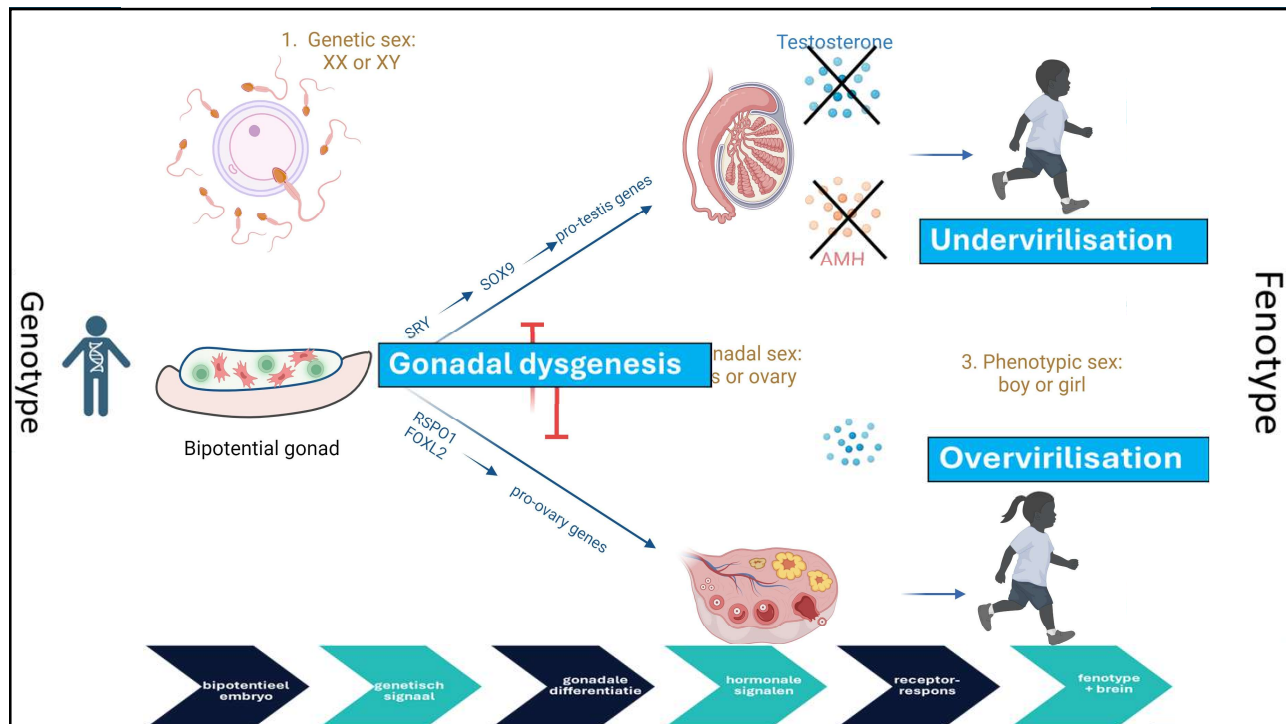
20

21

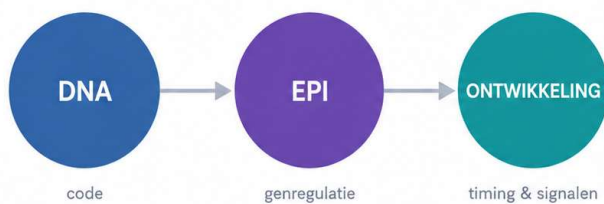
22

23

Epigenetica: biologie is geen vast script

Genactiviteit wordt mee gestuurd door timing, hormonen en biologische context.

Invloed op hersenontwikkeling en seksuele differentiatie

Geen epigenetische test voor oriëntatie of genderidentiteit

Wel een biologisch plausibel kader

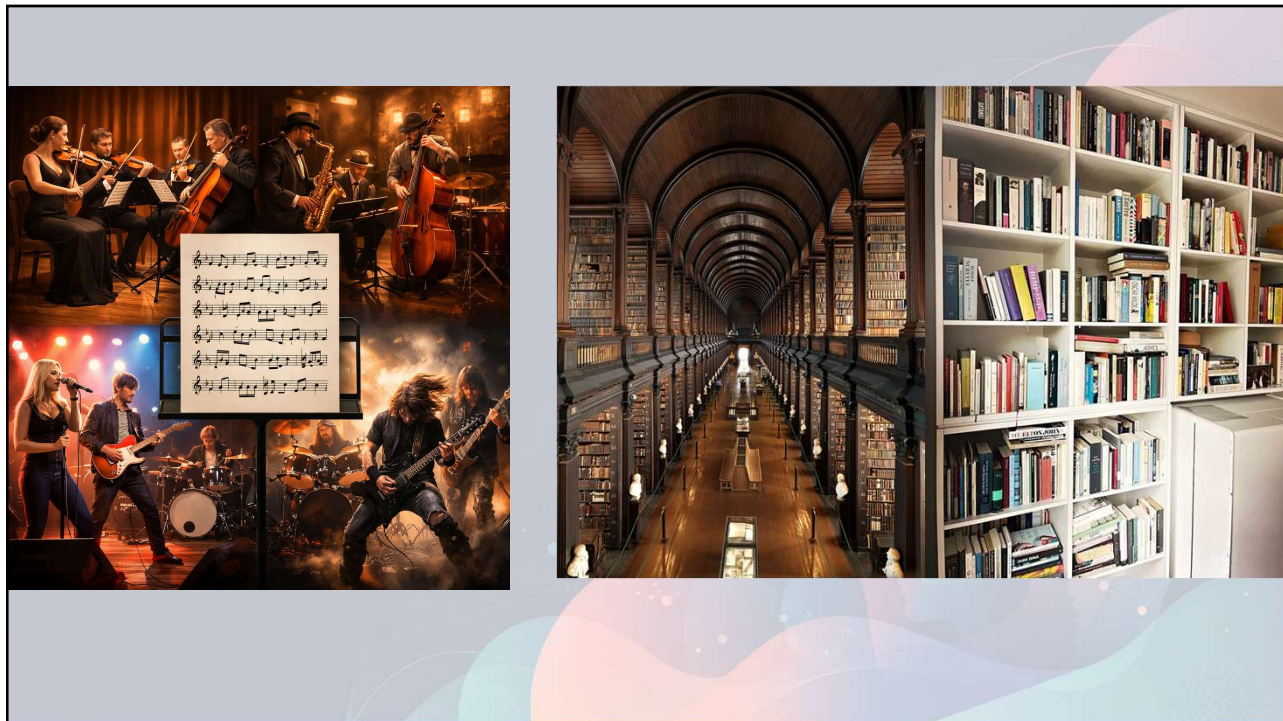

Menselijk bewijs blijft beperkt

Take-home: niet één gen of hormoon, wel ontwikkeling, timing en genregulatie.

24

25

Transgender

26

Verward??
Het kan nog
ingewikkelder!!

27

Andere begrippen dan sekse

- **Gender**
Culturele betekenis van mannelijkheid en vrouwelijkheid
- **Genderrollen**
Verwachtingen over gedrag, uiterlijk en taken
- **Genderidentiteit**
Innerlijk gevoel van man, vrouw, beide, geen van beide of ertussen

Sekse beschrijft het lichaam. Gender beschrijft betekenis, rol en identiteit.

28

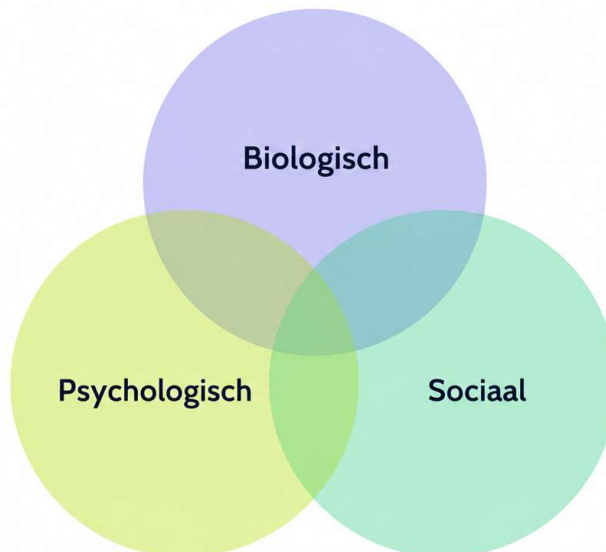
Als sekse en gender niet overeenstemmen

- **Gender Incongruentie:**
 - Niet-overeenstemming tussen genderidentiteit en toegewezen geslacht
- **Gender dysforie:**
 - Lijden door die niet-overeenstemming
- **Dysforie kan lichamelijk of sociaal zijn**
 - lichaam , naam, pronouns, rol, blik van anderen

Niet de diversiteit is het probleem, maar het lijden dat kan ontstaan wanneer erkenning ontbreekt.

29

Seksuele diversiteit: een biopsychosociaal model

Biologische, psychologische en sociale factoren beïnvloeden samen seksuele diversiteit.

30

31

Wat weten we en wat weten we niet?

Seksuele oriëntatie • deels erfelijke/polygenetische component • aanwijzingen voor prenatale biologische invloeden • geen “gay gene” en geen enkelvoudige verklaring • geen test die individuele oriëntatie voorspelt	Genderidentiteit • aanwijzingen voor biologische en ontwikkelingsfactoren • neuro-imaging toont soms groepsverschillen • resultaten zijn heterogeen: causaliteit blijft moeilijk • geen uniek “mannelijk”, “vrouwelijk” of “trans” brein
--	---

Biologie draagt bij maar er is geen individuele voorspelling en geen schakelaar.

32

Moeten we eigenlijk weten waarom?

Stel dat seksuele oriëntatie of genderidentiteit grotendeels biologisch bepaald zou zijn...

Stel dat ontwikkeling en context een grote rol zouden spelen...

Verandert dat iets aan hoe we mensen moeten behandelen?

Een verklaring van diversiteit is iets anders dan een rechtvaardiging van waardigheid.

33

Stel dat ontwikkeling en context (los van biologische ontwikkeling een grote rol zouden spelen...

.....kritische vragen

- Is dat ook zo voor cishetero? Ontwikkelt heteroseksualiteit op basis van ontwikkeling en context?
- Als homoseksualiteit vooral sociaal aangeleerd werd, waar is dan het sterke effect van homoseksuele ouders als rolmodel op hun kinderen?

34

Opinie Piet Hoebels

Toen ik uit de kast kwam, bepaalde niet de islam maar het katholicisme in sterke mate de morele norm

Piet Hoebels is smokkig in het UZ Gent.

Je kunt homohaat niet tot islam en migratie herleiden

35

Zichtbaarheid $\neq$ veiligheid

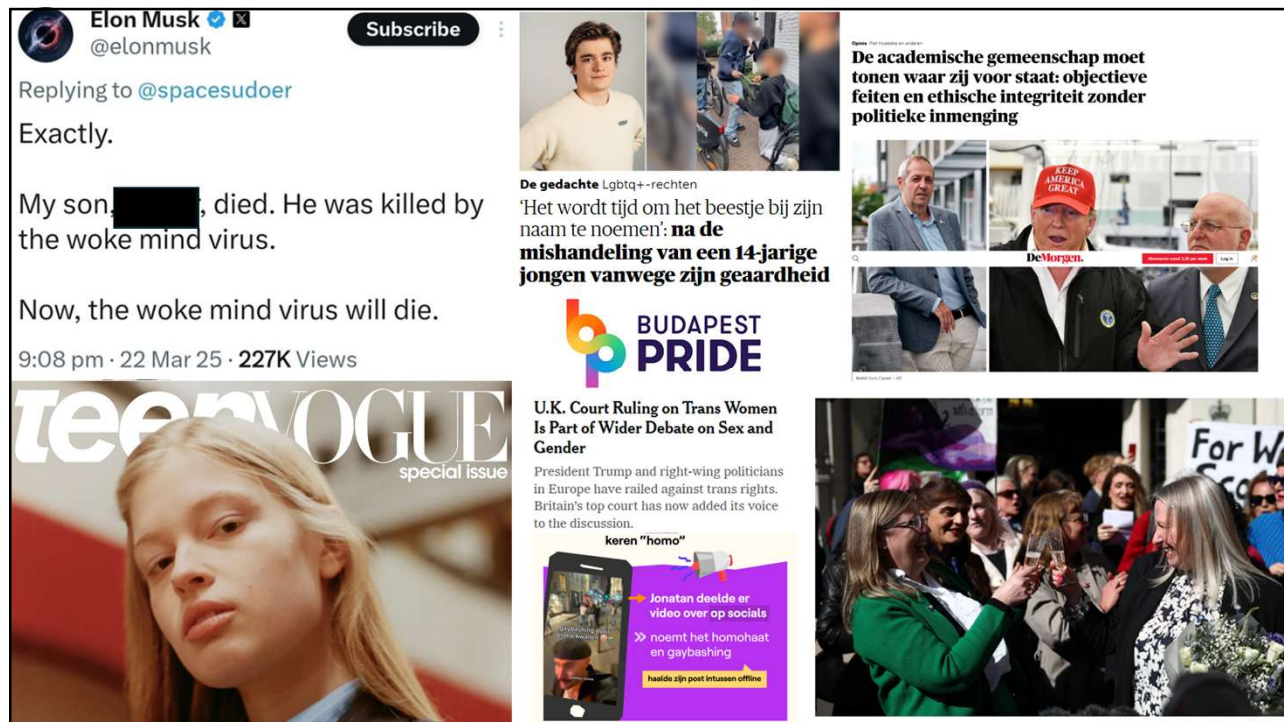
Meer zichtbaarheid betekent niet automatisch meer vrijheid om jezelf te zijn.

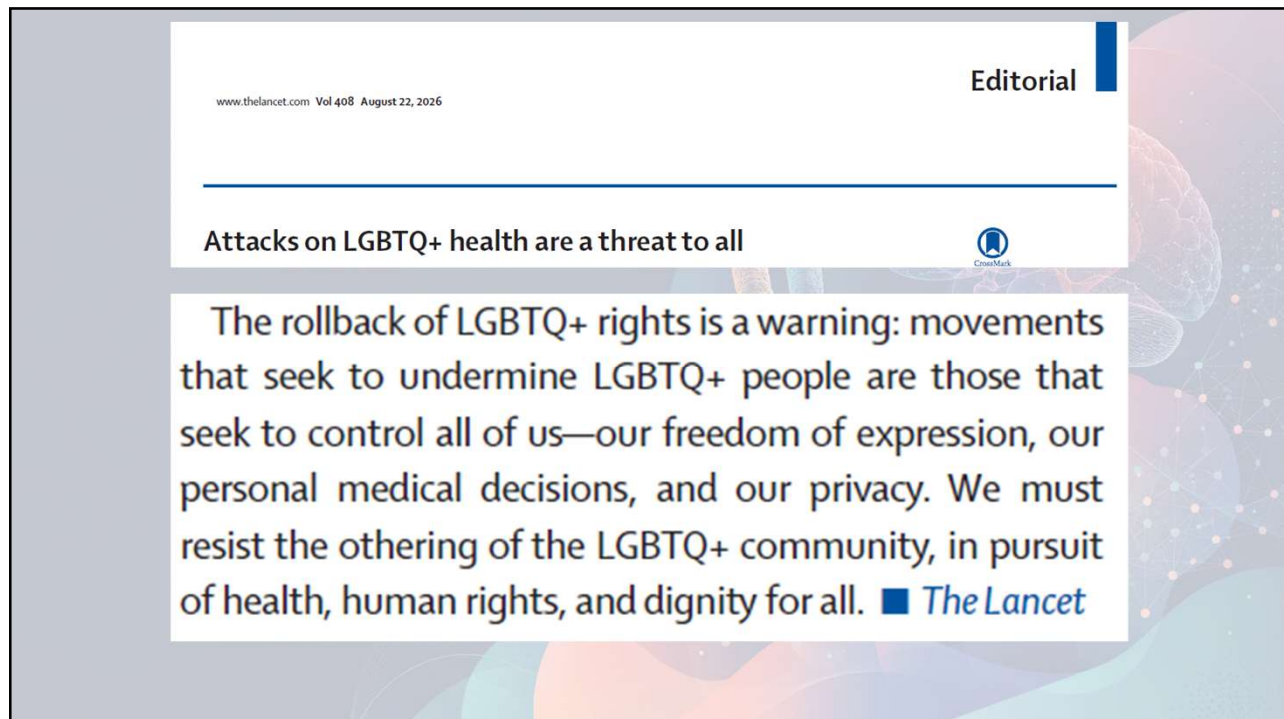
- Online haat en publieke vernedering
- Politieke polarisatie
- Anti-"woke"-framing
- Angst voor outing
- Minderheidsstress

 Sommige jongeren blijven in de kast, niet omdat ze zichzelf niet begrijpen, maar omdat ze hun omgeving te goed begrijpen.

36

37

38

Met LGBTQI+ jongeren gaat het de laatste jaren niet goed

Recente cijfers tonen psychische belasting, onveiligheid en gebrekkige toegang tot hulp.

39%

overwoog in het
voorbije jaar ernstig
een suïcidepoging

50%

van wie mentale
hulp wilde, kreeg
die niet

±25%

van trans en
questioning leerlingen
deed een suïcidepoging

Wat zien we?

hoge angst- en depressiecijfers

onveiligheid op school

pesten en discriminatie

minderheidsstress

±40% van trans en
questioning leerlingen
werd op school gepest

1 op 4 bleef thuis
uit onveiligheidsgevoel

De kwetsbaarheid zit niet in de identiteit zelf, maar in de context waarin jongeren moeten leven.

Meer zichtbaarheid betekent niet automatisch meer veiligheid.

Bronnen: The Trevor Project, U.S. National Survey on the Mental Health of LGBTQ+ Young People (2024); CDC Youth Risk Behavior Survey 2023 / MMWR 2024.

39

Wat helpt LGBTQI+ jongeren wél?

Van zichtbaarheid naar veiligheid

1. Onderwijs en kennis

Correcte informatie
vermindert angst,
misverstanden en stigma.

2. Veilige schoolcultuur

Duidelijke steun,
antipestebeleid en respectvolle
taal maken een verschil.

3. Herkenning en representatie

Jongeren hebben nood aan
voorbeelden waarin ze zichzelf
kunnen herkennen.

4. Steunfiguren

Ouders, vrienden en één
veilige volwassene zijn
krachtige beschermende
factoren.

5. Toegankelijke zorg

Laagdrempelige, deskundige
en niet-veroordelende hulp
is essentieel.

6. Verhalen en getuigenissen

Persoonlijke verhalen brengen
nuance, herkenning en
mensenlijkheid.

**De beste bescherming is niet stilte, maar kennis,
erkenning en veilige nabijheid.**

40

Piet Hoebeke
 Marijke Libert
 met foto's van
 Lieve Blancquaert

T
R
A
N
S

Et
alors?

PELCKMANS

'Er is nooit twijfel geweest.
Geen seconde. Ik was
een jongen die opgesloten zat
in een fout lichaam.'

'Je neemt de negativiteit van
de maatschappij over en past die toe op jezelf.'

'Je voelt meteen wanneer iemand zich vergist,
of wanneer iemand het zegt om je pijn te doen.'

'Had ik op mijn twaalfde geweten
dat transgender bestond, ik had
een heel ander traject gelopen.'

'Het is maar transgender.
Het had erger kunnen zijn.
Ik had een been kwijt
kunnen zijn.'

'In tijden van terugkerend
conservatisme moeten we
zorgen dat onze verhalen
van vandaag gearchieveerd
en verder verteld worden.'

'Trans, ja – maar ook nee.
Het maakt eigenlijk allemaal
niet zoveel uit.'

'"Jij bent goed gelukt":
het lijkt een compliment,
maar het is er geen.'

41

Wat hebben we vandaag gezien?

De kernboodschappen op een rij

1. Van alle tijden

Seksuele diversiteit is niet nieuw, maar vandaag wel zichtbaarder.

2. Van alle plaatsen

Elke cultuur geeft diversiteit andere woorden en betekenissen.

3. Biologisch mee ingebed

Biologie is geen simpele tweedeling, maar een ontwikkelingsproces met variatie.

4. Maatschappelijk kwetsbaar

Niet de diversiteit maakt jongeren kwetsbaar, maar stigma, onveiligheid en uitsluiting.

Zichtbaarheid is pas vooruitgang wanneer ze ook veiligheid brengt.

42

**THEORY AND
SOCIAL INQUIRY**

Brubaker, Rogers. 2025. "Gender Identity: The Career of a Category." *Theory and Social Inquiry*, 1 (1): 1–50.
DOI: <https://doi.org/10.16995/tasi.18211>

**Open Library
of Humanities**

Gender Identity: The Career of a Category

Rogers Brubaker, Department of Sociology, UCLA, US, brubaker@soc.ucla.edu

43

Gender identity: The Career of a Category

van persoonlijk begrip naar categorie met gevolgen

TOEN

persoonlijk / klinisch begrip

- gebruikt bij een kleine groep mensen
- focus op innerlijke ervaring en lijden
- vaak begrepen als diep en stabiel

NU

categorie met concrete gevolgen

- relevant in zorg, recht en onderwijs
- officiële registratie en taalgebruik
- toegang tot ruimtes, sport of zorg

Hoe meer gender identity een categorie met concrete gevolgen wordt, hoe meer ze onderwerp wordt van maatschappelijk debat.

De paradox

STERKE DEFINITIE

diep & stabiel → krachtig, maar niet voor iedereen herkenbaar

BREDE DEFINITIE

persoonlijk gevoel → breed bruikbaar, maar conceptueel minder scherp

Bron: Rogers Brubaker, "Gender Identity: The Career of a Category", *Theory and Social Inquiry*, 2025

44

Seksuele diversiteit is geen afwijking van de natuur

Ze toont hoe natuur werkt

- Variatie
- Ontwikkeling
- Complexiteit

